

POSTANOWIENIE

Dnia 10 czerwca 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Paweł Grzegorzcyk

w sprawie z powództwa R. W.

przeciwko S. Z. i D. N.-Z.

o zapłatę,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 10 czerwca 2022 r.,

na skutek skargi kasacyjnej powoda

od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...]

z dnia 8 lutego 2021 r., sygn. akt V ACa [...],

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. odstępuje od obciążenia powoda kosztami postępowania kasacyjnego;**
- 3. oddala wniosek adw. S. K. o przyznanie kosztów pomocy prawnej udzielonej powodowi z urzędu w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Przepis ten odpowiada charakterowi skargi kasacyjnej, będącej nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia, o dominującym publicznoprawnym charakterze, przysługującym od

orzeczeń wydanych po przeprowadzeniu dwuinstancyjnego postępowania sądowego, w którym sąd pierwszej i drugiej instancji dysponuje pełną kognicją w zakresie faktów i dowodów. W powiązaniu z art. 398⁴ § 2 k.p.c. oznacza to, że w skardze kasacyjnej nieodzowne jest powołanie i uzasadnienie okoliczności o charakterze publicznoprawnym, które stanowią wyłączną podstawę oceny pod kątem przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (przyczyn kasacyjnych).

Wnosząc o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący R. W. powołał się na występujące w sprawie istotne zagadnienia prawne i potrzebę wykładni przepisów prawa w zakresie powinności sądu drugiej instancji wynikających z art. 386 § 4 k.p.c., dopuszczalności korygowania przez Sąd Najwyższy wysokości zasądzanego zadośćuczynienia i wpływu wytoczenia powództwa wobec jednego z małżonków – współwłaścicieli nieruchomości – na bieg przedawnienia roszczenia wobec drugiego małżonka. Wskazał także na oczywistą zasadność skargi kasacyjnej.

W świetle utrwalonego stanowiska, powołanie się na istotne zagadnienie prawne (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.) wymaga sformułowania problemu prawnego i uzasadnienia, że ma on precedensowy (nowy) charakter lub znaczenie dla rozwoju prawa. Problem ten powinien odnosić się do konkretnych przepisów prawa i zostać ujęty w sposób abstrakcyjny, a zarazem wiązać się z rozpoznawaną sprawą; konieczne jest przy tym wskazanie argumentów, które prowadzą do jego rozbieżnych ocen (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002, nr 1, poz. 11, z dnia 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, OSNC 2002, nr 12, poz. 151, z dnia 13 lipca 2007 r., III CSK 180/07, niepubl., z dnia 10 kwietnia 2014 r., IV CSK 623/13, niepubl., z dnia 2 grudnia 2014 r., II CSK 376/14, niepubl., z dnia 9 kwietnia 2015 r., V CSK 547/14, niepubl.).

Powołanie się z kolei na potrzebę wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.) wymaga wykazania, że określony przepis prawa lub zespół tych przepisów, mimo że budzi poważne wątpliwości nie doczekał się wykładni albo jego niejednolita wykładnia wywołuje wyraźnie wskazane przez

skarżącego rozbieżności w judykaturze w odniesieniu do identycznych lub podobnych stanów faktycznych, które należy przytoczyć (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 13 czerwca 2008 r., III CSK 104/08, niepubl. i z dnia 28 marca 2007 r., II CSK 84/07, niepubl.).

Treść wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie czyniła zadość tym wymaganiom w stopniu oczywistym. Przedstawione we wniosku pytania nie zostały uzasadnione, nie wyjaśniono, dlaczego miałyby one stanowić kwestie nowe, o precedensowym charakterze, których rozstrzygnięcie odpowiadałoby publicznoprawnym celom skargi kasacyjnej, względnie z jakich przyczyn – przy uwzględnieniu dotychczasowego dorobku orzecznictwa i doktryny – budzą one poważne wątpliwości, wymagające wykładni ze strony Sądu Najwyższego. Nie wskazano również decyzji sądowych, które mogłyby stanowić podłoże rozbieżności w orzecznictwie w objętej nimi materii. Nie przywołano ponadto alternatywnych kierunków możliwej interpretacji ani jurydycznych racji mogących przemawiać na ich rzecz.

W pozostałej części wniosek ograniczał się do stwierdzenia, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, odsyłając do uzasadnienia podstaw kasacyjnych. Należało w związku z tym zauważyć, że na etapie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania Sąd Najwyższy bada jedynie – na co wielokrotnie wskazywano w judykaturze – przyczyny kasacyjne i ich uzasadnienie. Nie jest w szczególności rzeczą Sądu Najwyższego poszukiwanie argumentów na rzecz merytorycznego rozpoznania skargi kasacyjnej w podstawach kasacyjnych i ich uzasadnieniu, jeżeli strona nie powołała ich we wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania. Podstawy kasacyjne i objęte nimi zarzuty kasacyjne, stanowią odrębny konstrukcyjnie element skargi kasacyjnej (por. art. 398⁴ § 1 pkt 2 i art. 398⁴ § 2 k.p.c.), który może podlegać ocenie dopiero po pozytywnym przesądzeniu, że skarga kasacyjna spełnia przesłanki jej przyjęcia do rozpoznania. Odsyłanie we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania do podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia jest tym samym niedopuszczalne i *de facto* uniemożliwia Sądowi Najwyższemu stwierdzenie istnienia przyczyn kasacyjnych (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 23 maja 2001 r., V CZ 55/01, niepubl., z dnia 23

listopada 2011 r., III UK 10/11, niepubl., z dnia 29 stycznia 2014 r., II UK 451/13, niepubl., z dnia 5 kwietnia 2017 r., II CSK 688/16, niepubl., z dnia 4 lipca 2017 r., III CSK 64/17, niepubl. i z dnia 10 maja 2018 r., I CSK 800/17, niepubl.).

Należało tym samym odmówić przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Z tych względów, na podstawie art. 398⁹ § 2 w związku z art. 102, art. 391 § 1 i art. 398²¹ k.p.c., Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji.

Wniosek pełnomocnika procesowego o przyznanie kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej skarżącemu z urzędu w postępowaniu kasacyjnym oddalono, mając na względzie, że sporządzenie skargi kasacyjnej, w której wniosek o przyjęcie do rozpoznania sprowadza się do sformułowania pytań w stopniu oczywistym nie czyniących zadość utrwalonym wymaganiom stawianym przyczynom kasacyjnym, i odesłania do uzasadnienia podstaw skargi kasacyjnej, nie może być traktowane jako udzielenie pomocy prawnej (por. *mutatis mutandis* postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 22 września 2011 r., V CZ 66/11, niepubl., z dnia 16 listopada 2016 r., I CZ 74/16, niepubl., z dnia 7 września 2018 r., III CZ 27/18, niepubl. i z dnia 21 maja 2020 r., V CSK 562/19, niepubl.).

a.s.